



JÖNKÖPING UNIVERSITY

*School of Education and
Communication*

Att arbeta aktivt med språkutveckling i förskolan för att främja barn med annat modersmål.

**En kvalitativ intervjustudie om hur förskollärare
beskriver arbetet med språkutveckling**

KURS: *Examensarbete för förskollärare, 15 hp*

PROGRAM: *Förskolläraryrket*

FÖRFATTARE: *Felicia Albinsson, Rebecca Mattsson*

HANDLEDARE: *Git Blomberg*

EXAMINATOR: *Cathrine Ryther*

TERMIN: *VT23*

SAMMANFATTNING

Felicia Albinsson, Rebecca Mattsson

Att arbeta aktivt med språkutveckling i förskolan för att främja barn med annat modersmål.
En kvalitativ intervjustudie om hur förskollärare beskriver arbetet med språkutveckling.

To work actively with language development in preschool to support children with a different first language. A qualitative interview study on how preschool teachers describe the work with language development.

Antal sidor: 31

Studiens ämne är språkutveckling med fokus på barn med annat modersmål. Där syftet med studien är att undersöka hur förskollärare beskriver sitt arbete med att främja språkutvecklingen hos de barn som har svenska som andraspråk. Studiens forskningsfrågor är: hur beskriver förskollärarna att de arbetar med barns språkutveckling? vilka metoder kan användas för att främja svenska som andraspråk enligt förskollärarna? Den teoretiska utgångspunkten för studien har varit det sociokulturella perspektivet. För att besvara syftet och frågeställningarna har sex förskollärare intervjuats med hjälp av kvalitativa metoder.

Resultatet visar att förskollärarna arbetar aktivt för att främja barn med ett annat modersmål, där olika arbetssätt och metoder framkom. Arbetssätten var främst TAKK och bildstöd. Polyglutt är ett annat verktyg som nämns av flera förskollärare, som används för att främja både modersmålet, samt andraspråket. I resultatet framkommer att förskollärarna uppmanar vårdnadshavare att tala modersmålet med barnen för att deras språkutveckling ska föras framåt, då modersmålet är en viktig tillgång i förskolans verksamhet. Modersmålet är en bidragande faktor vid inläringen av ett andraspråk där ingen förskollärare anser inläringen som negativ. Vikten av att vårdnadshavarna visar intresse och nyfikenhet i arbetet framkommer tydligt i både litteratur och i intervjuerna.

Sökord: Förskola, svenska som andraspråk, språkutveckling, metoder, modersmål

Postadress
Högskolan för lärande
Och kommunikation (HLK)
Box 1026
551 11 JÖNKÖPING

Gatuadress
Gjuterigatan 5

Telefon
036-101000

Fax
036162585

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
2. Bakgrund	3
2.1 Teoretisk utgångspunkt	3
2.2 Grundstenar och Metoder för språkutvecklande arbetssätt	4
2.3 Modersmål.....	5
2.4 Literacy.....	7
2.5 TAKK.....	8
3. Syfte	9
3.1 Frågeställning	9
4. Metod.....	10
4.1 Val av metod.....	10
4.2 Urval.....	10
4.3 Genomförande.....	11
4.4 Databearbetning och Analysmetod.....	11
4.5 Etiska aspekter.....	12
4.6 Tillförlitlighet.....	13
5. Resultat	15
5.1 Presentation av förskollärarna	15
5.2 Verktyg och Arbetssätt	15
5.3 Lyfta modersmålet i undervisningen	18
5.4 Lärmiljö	20
5.5 Samverkan mellan hem och förskola.....	22
5.6 Resultatsammanfattning	23
6. Diskussion.....	24
6.1 Metoddiskussion	24
6.2 Resultatdiskussion	25
6.2.1 Arbetssätt.....	25
6.2.2 Modersmål i undervisningen	26
6.2.3 Miljöns bidrag	27
6.2.4 Samverkan mellan hem och förskola.....	28
6.3 Vidare forskning.....	28

Referenser..... 30

Bilagor

Bilaga 1: Intervjuguide

Bilaga 2: Informationsbrev

1. Inledning

Vi vill se en utveckling av arbetet med svenska som andraspråk, då vi anser att språk i sin helhet är en stor del i förskolans verksamhet, då det skrivs fram i läroplanen, men också för att språket är nyckeln till mycket därefter. Vi vill därför undersöka hur verksamma förskollärare arbetar för att främja språkutvecklingen hos barn med svenska som andraspråk. Något som vi också ser som intressant att undersöka är vilka olika tillvägagångssätt förskollärarna har för att arbeta med barn som har svenska som andraspråk. Vi har förstått det som att det finns brister kring själva användandet av diverse tillvägagångssätt som finns att tillgå i förskolans verksamhet för arbetet med språkutveckling. Därför önskar vi med denna studie ge fler förståelse för vikten av att använda de metoder och verktyg som finns. Samt en ökad förståelse för vad det kan innebära för att främja språkutvecklingen. Nasiopoulou et al. (2022) belyser i sin artikel att flertal förskolor visar inom lärande och utveckling att språk ges olika förutsättningar för barn att utvecklas. Det beskrevs som omfattande variationer inom kvaliteten på språkmiljön för barn i förskolan, som påverkar möjligheten till språkutveckling. Forskarna understryker fortsättningsvis att på vissa förskolor sågs en uteslutning av läsning för och med barn på grund av antal barn och åldern på dem. Men forskningen visar även att det framkommer positiva effekter inom språkutvecklingen där berikande aktiviteter som läsning finns (Nasiopoulou et al. 2022).

Magruder et al. (2013) redovisar att US census Bureau menar att fram tills 2030 kommer barn med ett andraspråk öka, ökningen sker ännu fortare i förskoleåldern, detta på grund av en del inom migrationen. Språk och etniciteter i tidigt utbildningsår ökar menar Us census Bureau. SCB (2023) förklarar att krig och konflikter i världen ökar migrationen i Sverige och 2022 var det 7360 barn mellan 0 – 4 år som invandrade i Sverige. Ämnet är därför viktigt att studera för att förskollärare ska kunna ge alla barn likvärdig utbildning och möjlighet för att klara hela sin skolgång, då det är relevant på grund av att arbetet ökar kring det.

Läroplanen för förskola (Skolverket, 2018) lyfter fram att arbetet med språkutveckling är något som ska tas tillvara på inom förskolans verksamhet, detta för att barnen ska bygga ett intresse för att kunna kommunicera på olika sätt. Dessutom förklarar Läroplanen att de barn som har svenska som andraspråk ska få möjligheter till att utveckla både det språk som talas hemma och det svenska språket (Skolverket, 2018). Malmström (2022) skriver att det förhållningssätt som förskollärare uppvisar har en stor betydelse i huruvida barn ges möjligheter till att lära sig ett nytt språk. Vidare menar forskaren att barnen behöver få möta

utmaningar som skapar intresse och upplevs som stimulerande för att utveckla sina språkkunskaper. Författaren konstaterar att det är av stor vikt att förskollärare ser andraspråksutvecklingen som en tillgång i utbildningen. Därför är god kunskap inom området en viktig del för att främja arbetet kring svenska som andraspråk enligt Malmström. De barn som ges möjlighet till att använda alla sina språk inom förskolan stärks både språk- och kunskapsutvecklande, hur de lär sig sitt andraspråk sker individuellt och forskaren menar på att det finns inga rätt och fel i det lärandet (Malmström, 2022).

2. Bakgrund

I bakgrunden lyfts tidigare forskning fram som berör studiens forskningsområde. Kapitlet inleds med den teoretiska utgångspunkten, därefter behandlas grundstenar och metoder för språkutvecklande arbetssätt, modersmål, literacy och slutligen TAKK.

2.1 Teoretisk utgångspunkt

Studien utgår från det sociokulturella perspektivet där Säljö (2015) förklarar att tänkande och handlande skapas genom medierade redskap som möts i den sociala gemenskapen, där medierade innebär hur omvärlden tolkas, hur det tas ställning till den och handlar på olika sätt. Det viktigaste verktyget enligt Vygotskij är det mänskliga språket. Denna studie skrivs därför fram utefter det sociokulturella perspektivet eftersom språket och perspektivet går hand i hand. För att främja språkutvecklingen hos alla barn behöver språket vara en central del. Genom språket kan individer beskriva, tolka och analysera världen på många olika sätt. Språket medierar då världen på sådana sätt som är intressanta och relevanta i olika situationer menar Säljö. Författaren skriver fortsättningsvis att en viktig aspekt är att språket sker mellan människor i interaktion och genom olika former av kommunikation, både språklig och icke språklig. För att främja barnens språkutveckling och främst de barnen med svenska som andraspråk, behövs en interaktion mellan barnen och de vuxna, därför ses det sociokulturella perspektivet som viktigt i denna studie. Språket blir ett redskap för att se perspektiv av omvärlden, där talas och beskrivs objekt på olika sätt. Säljö beskriver att Vygotskijs utgångspunkt är det lilla barnet som formas i ett samspel med omgivningen runt om dem. Att födas innebär att föras in i kommunikationens värld. Kommunikationen sker genom till exempel skratt, tal eller ögonkontakt. Barnet blir då en del av en social gemenskap med till exempel normer, värderingar och kunskaper (Säljö, 2015). I studien ses många olika redskap för att föra kommunikationen framåt.

Säljö (2015) menar fortsättningsvis att en viktig aspekt som utgör oss till att bli sociala, är att tidigt lära oss ta andras perspektiv, genom att sätta sig in i vad de uttrycker och menar.

Författaren belyser att en vanlig missuppfattning inom det sociokulturella perspektivet är att barnet tolkas utifrån dess omgivning och kultur. ”Vygotskij menade det starkare än så: hans poäng är snarare att vi blir till som tänkande varelser genom att delta i kommunikation och bekanta oss med språk, tänkande, idéer och praktiker.” (Säljö, 2015, s. 95). Sandell Ring (2021) stödjer detta genom att skriva om det sociokulturella perspektivet och att perspektivet

ser lärandet som en social praktik, där lärandet sker i relation med andra eller varandra. Genom interaktion uppkommer lärande, tänkande och vetande. Teoriramen för språk och kunskapsutvecklande menar Sandell Ring (2021) är det sociokulturella perspektivet. Enligt Sharkinks et al. (2017) betonar Vygotskij vikten av samspel mellan vuxna och barn som blir relaterad till utvecklingen av barns språk, som i sin tur underlättar barns engagemang i aktiviteter och lek. Det finns flera tidiga faktorer ur ett sociokulturellt perspektiv som påverkar hur barns språkliga och kognitiva förmåga utvecklas menar Sharkinks et al. Forskarna skriver om en faktor som är familjens inkomst och utbildningsnivå, som påverkar barnen genom att ge dem ett underskott som finns med under hela livstiden. En annan faktor är hur kvinnans egna socialt emotionella utveckling ser ut, som påverkar barnens tidiga utvecklingsfaktorer. Barn har en egen individuell koppling till språk men forskarna ser en garanterad koppling mellan dessa faktorer. Resultat visar på att barns kognitiva och socialt emotionella välbefinnande har betydelse för deras språkutveckling, där det är av stor vikt att vårda barns sociala emotionella utveckling i samband med språk. Forskarna beskriver hur Vygotskij förklarar det sociokulturella perspektivet där barn får med sig språklig utveckling genom socioekonomisk status, kultur och social interaktion.

Kvaliteten och kvantiteten hos ett språk som de utsätts för tidigt, påverkar starkt deras kognitiva utveckling (Sharkinks et al., 2017). Säljö skriver att Vygotskij ser en skillnad mellan fysiska och kulturella artefakter. Han menar att artefakter är verktyg som skapats av människan som behöver brukas i vardagen. Med hjälp av dessa artefakter får vi hjälp att klara sådant våra biologiska framgångar inte klarar av, artefakterna blir våra handlingar (Säljö, 2015). Carlsson och Bagga-Gupta (2006) menar att artefakterna blir en viktig förutsättning för barnen att främja sin språkliga utveckling. Björklund (2008) belyser att barnen bildar en egen uppfattning av omgivningen, där artefakterna blir en hjälp.

2.2 Grundstenar och Metoder för språkutvecklande arbetssätt

En metod som Håkansson (2019) benämner är att använda sig utav bilder, där barnet får benämna bilden, eller att det finns ord att välja på som barnen får peka på. Även i Engdahl och Ärlemalm-Hagsér (2020) nämns det att det finns olika metoder som kan nyttjas under arbetet med språkutveckling. Dessa tre metoder är dialog, läsning och aktivt deltagande. Med dialog-metod menas att pedagogerna ska befinna sig nära barnen, vara aktiva och nyfikna samt ställa frågor till barnen för att barnen ska ges tillfälle att använda sig av sitt ordförråd. Metoden läsning belyser vikten av att välja barnlitteratur som innehåller inspirerande bilder

för barnen, under läsning bör pedagogen ställa frågor utifrån bilden, detta för att ge barnen nya ord och sammanhang att placera dem i. Den sista metoden som författarna framhäver är det aktiva deltagandet. Här ska tas vara på det som barnen är intresserade av, vad de vill veta och hur en ska kunna ta reda på information. Har barnen målat en bild av till exempel ett djur ger det pedagogerna möjlighet att ställa frågor kring motivet, det skapar chanser för barnen att berätta, resonera och diskutera i samverkan med pedagoger och andra barn (Engdahl & Ärlemalm-Hagsér, 2020). Hvit Lindstrand (2015) beskriver i sin avhandling att små barn uttrycker sina handlingar via multimodala former. Multimodalitet beskrivs som ett språkande som ”skapar mening genom olika teckensystem” (Hvit Lindstrand, 2015, s. 38). Vilket ges stöd utifrån att språkande byggs upp av tre grundstenar som Linell (2011) belyser som handlingar, interaktioner, samt kommunikativa projekt. ”När ett litet barn exempelvis väljer att låta sin fot hänga slappt och inte hjälpsamt trycker ner den i stövel, som den vuxen vill, betyder denna handling något” (Hvit Lindstrand, 2015 s. 31).

Harju och Åkerblom (2020) skriver om en metod som kan hjälpa barn att stärka sitt språk. Denna metod kallas translanguaging och beskrivs som både en teori om språk men framförallt som ett förhållningssätt till ett flerspråkigt lärande. Denna metod menar forskarna att barnen använde för att på olika sätt uttrycka sig språkligt. Detta sätt att se på språklig utveckling är i linje med Reggio Emilias förskolor i Italien, där konceptet kommer från barnens hundra språk, som är relaterat till idén om att barn utforskar och uttrycker sig på flera sätt menar Harju och Åkerblom. En annan metod som nämns av forskarna är att barnen själva får en kamera som de får fotografera med. Forskare undersökte till en början bilderna i dialog med barnen, då förskollärarna kunde urskilja aspekter som tidigare inte var uppenbara. Pedagogerna fortsatte sedan med detta som ett verktyg där de skrev fram ett exempel som Harju och Åkerblom förklarar är när ett barn tagit kort på golvet, som var ”hennes plats”, där hon också kunde läsa de andra barnens namn, som pedagogerna inte trodde var möjligt för detta barn. Genom denna metod kan man till exempel upptäcka läskunnighet och kommunikativa kompetenser, som inte var möjligt förut menar forskarna. Metoden gjorde att barnen ansågs mer kompetenta än vad man trodde. Användningen av bilderna kunde också bli flera, då de användes i berättelse gjorda av barnen, men också för att kunna beskriva innehållet på mer än ett språk berättar Harju och Åkerblom (2020).

2.3 Modersmål

Kultti (2012) skriver att ett så kallat modersmål är något som barnen får med sig från hemmet, medans andraspråk är ett språk som barnen möter utanför hemmet. Studier visar att

hemmet och vårdnadshavares roll i utvecklingen av modersmålet är viktig, där kunskapen kring ett modersmål har påverkan på barnets inläring av ett eventuellt andraspråk. Vidare nämner Kultti att det här kan begreppsligas som simultan och successiv tvåspråkighet.

Håkansson (2019) skriver att barn som är flerspråkiga har i de flesta fall ett större ordförråd i ett av sina språk, där det finns ett dominant eller starkare språk hos barnet. Det vanligaste är att språken lärs in i olika sammanhang, till exempel hemma och i förskolan. Resultatet av detta blir lätt att man ser skolspråket som en norm och inte tar hänsyn till att barnen använder olika språk i olika sammanhang.

Svensson (2012) refererar till skollagen (SFS 2010:800) där det skrivs fram att barn med annat modersmål än svenska ska ges möjlighet att utveckla både svenska språket och modersmålet. Alla barn ska mötas med respekt och ett intresse för modersmålet de har. Förskolan ska vara en plats där de ska stimuleras både språkligt, men också få tillgång till god språklig lärandemiljö. Förskolan ska vara en inkluderande verksamhet där barn som har svenska som andraspråk ska ges möjligheter till att få känna att deras förstaspråk är en tillgång för förskolan och dess dagliga verksamhet. Svensson förklarar att förskolans verksamhet kan göra barnen mer delaktiga i sin språkutveckling genom att pedagogerna framställer miljöer och situationer där möjligheter för språkutveckling finns. Det ska då tas i beaktning att barnen ska i dessa miljöer och situationer känna trygghet samt finna ett intresse i materialet som erbjuds. Det ska skapas utrymme där både barnens förstaspråk likväl som det svenska språket uppmuntras och stimuleras. Oavsett hur bra språklig miljö en förskola lyckas framställa går det inte bortse från att det tar tid för en individ att lära sig ett främmande språk. Svensson hänvisar till Cummins (1996) som menar att det tar fem-åtta år för ett barn att lära sig svenska som andraspråk. Forskaren refererar vidare till Thomas och Collier (1997) som anser att det tar sju-tio år att lära sig nytt språk, detta efter att individens förstaspråk har utvecklats.

Svensson (2012) förklarar fortsättningsvis att nationella utbildningsinsatser har satts in med syfte att höja medvetenheten inom detta område, speciellt inom kunskapen om de flerspråkiga barnens situation, och hur en då kan förbättra deras möjligheter, både modersmålet, samt det svenska språket. Det tar tid att utveckla och bygga upp ett ordförråd, därför måste förskollärare möta variationsrikt språk tidigt menar Svensson. Forskaren anser att barn som har svårigheter att språkligt uttrycka sig på till exempel svenska, kan behöva förskollärare som väljer aktivitet för att stimulera de språk som barnen möter. Finns det språkstimulerande arbetssätt där språkbruket är utvecklande, blir resultatet äkta och skapar då

öppna frågor, som i sin tur ger upprepning och bekräftande för barnens utveckling och utvidgning av språket. Svensson berättar fortsättningsvis att barnen får stöd i samtalen av en förskollärare där de tar barnen på allvar, samt uppmuntrar barnen där förskollärarna fyller i och ställer frågor för att utveckla barnens tankar och resonemang. Motsatsen till det förhållningssätt som främjar och uppmuntrar barnen i deras språkutveckling baseras på språkliga tillrättavisningar som inte bidrar till att barnen ges möjlighet att utveckla sin språkförmåga, detta kan vara frågor från barn som besvaras kortfattat. Det kan också vara att förskollärare ställer frågor som de sedan förväntar sig att barnen ska svara rätt på. För att barn ska ges möjligheter till att utveckla sin språkliga förmåga visar forskning på att förskolan har en viktig roll för språkutvecklingen. Forskning visar dessutom att det är många barn som möter det svenska språket för första gången i förskolans verksamhet. Många barn i dagens samhälle deltar inte i miljöer där de möter svenska som andraspråk förens de uppnår fem-sex års ålder, därför kan en inte förvänta sig att de barnen ska ha utvecklat ett likvärdigt ordförråd som de barn med svenska som förstaspråk (Svensson, 2012).

2.4 Literacy

Kantor et al. (1992) förklarar att litteracitet genom åren utsatts för många olika ifrågasättanden, det inkluderar bland annat ifrågasättande såsom; var det sker, hur det sker och vad litteracitet är. Forskarna skriver att de ser på barn som meningsskapande individer redan från spädbarnsåldern. Det framgår i studier av Björklund (2008) att forskare genom åren har utforskat hur litteracitet har utvecklats före en eventuell skolgång, detta har lett till att begreppet har omdefinierats och vidgat området för vad som räknas som litteracitet. Kantor et al. (1992) förklarar att ett tidigt stadie av litteracitet kan upptäckas genom att de yngre barnen ritar och låtsasläser. Små barn ses inte längre som enbart passagerare i process för att bli läs- och skrivkunniga, de är sina egna konstruktörer i en litteracitets-process redan från början. Björklund (2008) förtydligar att numera innefattar begreppet litteracitet även tecken och bilder utöver aktiviteter som rör läsande och skrivande.

Svensson (2012) skriver att förskolan ska stimulera både barns muntliga språk, men också utveckla deras litteracitet, detta skrivs också fram i läroplanen. Detta styrker Magruder et al. (2013) i sin artikel. Författarna skriver efter deras tre olika observationer att gruppaktiviteter ger tid, utrymme och material för att barn på bästa sätt ska utveckla sitt ordförråd, genom den meningsfulla leken. Detta ger en vägledning inför framtiden och barnens språkutveckling. Miljön behöver vara kulturell och språkligt mångsidig, där den utformar undervisning och aktivitet som gör nytta för den språkliga kunskapen, som barnen bär med sig, men också

främja språkutvecklingen. Fortsättningsvis menar Magruder et al. att forskning visar att det är fördelaktigt att små barn behärskar två språk. Slutsatsen visar på att en stark hemspråkbas gör inläringen av ett språk lättare. Författarna berättar att små barn lär sig två språk lika naturligt som ett. Men om man som förskollärare eller familj inte stöttar både modersmålet eller annat språk kan barn lätt förlora förmågan att tala och förstå både hemspråket och balansen mellan språken. Det är viktigt att stödja och uppmuntra språkinläringen hos barn då det är avgörande inför deras språkliga framtid menar Magruder et al. När barn ges en trygg, vårdande, kulturell och språklig miljö utvecklas språkinläringen. Forskarna menar att barn lär sig genom vardaglig interaktion och erfarenhet med hjälp av vänner och vuxna. När barn då börjar på förskolan behövs förskollärare som välkomnar deras unika förmågor, vad de behöver lära och vad de vet och inte. Genom att stödja den muntliga språkutvecklingen behövs ett engagemang där varje barn ges uppmärksamhet (Magruder et al., 2013).

2.5 TAKK

Palla (2023) förklarar att TAKK står för tecken som alternativ och kompletterande kommunikation. Innebörden av TAKK är att det talade språket förstärks genom att komplettera med handrörelser till det som verbalt uttrycks. Forskaren menar att TAKK ska ge barn möjligheter att hitta ett verktyg för sitt språkliga sammanhang innan de har utvecklat det verbala språket. Palla beskriver att bilder i kombination med tecken stärker det man vill förmedla, där bilder sätts upp i miljön för att förtydliga vad miljön utgör. Det är vanligt att TAKK förväxlas med teckenspråk, dock skiljer sig de två metoderna åt vad det gäller målgrupp och syfte förklarar Palla. Teckenspråket kommuniceras dessutom enbart via tecken utan det verbala språket. Det är vanligt att TAKK används i förskolor runt om i landet, en studie som genomförts visar att förskolor använder TAKK som verktyg i sin undervisning. Forskaren nämner hur användandet av TAKK som verktyg i den dagliga verksamheten samt planerade undervisningsmoment har goda effekter på barns språkutveckling. Palla menar dessutom att om undervisningen innehåller TAKK anses det vara inkluderande då alla barn ges möjlighet för att vara involverade och därmed bli en del av helheten. TAKK är ett vanligt verktyg i svenska förskolor, däremot beskriver hon att var, när, för vem och varför det används saknas det tillräckligt med kunskap om (Palla, 2023).

3. Syfte

Syftet med studien är att undersöka hur förskollärare beskriver sitt arbete med att främja språkutvecklingen hos de barn som har svenska som andraspråk.

3.1 Frågeställning

- Hur beskriver förskollärarna att de arbetar med barns språkutveckling?
- Vilka metoder kan användas för att främja svenska som andraspråk enligt förskollärarna?

4. Metod

Kapitlet inleds med en redogörelse av studiens val av metod, urval och genomförande. Därefter beskrivs hur databearbetning och analyser har genomförts. Avslutningsvis skrivs etiska aspekter samt tillförlitlighet för studien fram.

4.1 Val av metod

Kvalitativa metoder är ett tillvägagångssätt för att undersöka något inom en studie. Detta tillvägagångssätt valdes då det speglar olika synsätt på samhället och forskning som Ahrne och Svensson (2022) beskriver. Kvalitativ metod ger svar på olika typer av datainsamling, främst observation och fältarbete. Metoden bygger på intervju, observation eller analys av text menar forskarna. Det blir relevant för studien då resultatet kommer fram via intervjuer. Trost (2005) menar att det är fördel med intervjuer som metod då det ställs raka frågor. Det blir utförliga svar med ett innehållsrikt material i slutändan beskriver författaren.

Semistrukturerade intervjuer användes då varje respondent intervjuades enskilt. Vidare framhövdes vikten av att få reda på varje respondents enskilda tankar (Trost, 2005).

Intervjun byggdes på förutbestämda frågor, där frågorna var väl planerade och genomtänkta, för att kunna besvara studiens syfte och frågeställningar. Intervjufrågorna (Bilaga 1), skapades utifrån principen att använda öppna frågor. Christoffersen och Johannessen (2015) menar att öppna frågor ger respondenterna större möjlighet att besvara frågorna med egna ord. Svaren som respondenterna gav under intervjun gjorde det möjligt att respondera och skraddarsy nästa fråga. Inspelning som stöd användes, där inspelningen sedan transkriberades. Bjørndal (2005) beskriver ljudupptagning som en fördel, materialet sparades och gick att lyssna på flertal gånger. Observatörerna kan hålla sitt fokus på de frågor som tagits med, men samtidigt vara trygga i att till exempel följdfrågor kan tas upp (Bjørndal, 2005). En svaghet Bryman (2004) nämner med kvalitativ metod är att egna uppfattningar om vad som är viktigt och relevant spelar stor roll. Holme och Krohn Solvang (1997) skriver istället om styrkan att få en helhetsbild på det studien handlar om.

4.2 Urval

Intervjuer genomfördes med sex förskollärare, vilka är aktiva i tre olika kommuner. Urvalet för studien blir homogent. Christoffersen och Johannessen (2015) förklarar att ett homogent urval baseras på centrala kännetecken, i studien är det utbildade förskollärare. Trost (2005) upplyser att man bör ha ett fåtal att intervjua, eftersom materialet inte ska bli för mäktigt att

transkribera efteråt. Studiens urval blev sex stycken förskollärare för att kunna få in tillräckligt med material, men också för att begränsa oss så det inte blev för mäktigt. Studiens urval grundade sig till viss del i ett bekvämlighetsurval, det innebär att forskarna själva valt ut respondenter menar Christoffersen och Johannessen (2015). De rektorer och förskollärare som blivit kontaktade är individer som vi tidigare haft kontakt med. Den tredje förskolan utgår enbart från bekvämlighetsurval då den första förskolläraren som kontaktades är en nära vän, denne var sedan behjälplig i att fråga en av sina kollegor för att bidra med sitt deltagande till studien. Vi ser ingen påverkan på trovärdigheten i studien då både vi och respondenterna varit införstådda med intervjuens syfte, där de intervjuade förskollärarna är professionella i sin yrkesroll.

4.3 Genomförande

Rektorer på två olika förskolor kontaktades och informerades om studien och dess syfte. Vi kontaktade rektorer för att få tillgång till förskollärares mejladresser. Därefter mejlades förskollärare ett informationsbrev (Bilaga 2), och samtycke. I mejlkontakten beslutades datum, tid och plats för genomförande av intervju. Intervjuerna tog mellan 15-30 minuter och genomfördes på respektive förskollärares förskola, för att de skulle känna sig trygga och bekanta med miljön. Då vi ville undersöka förskollärarnas spontana tankar och funderingar valde vi att inte delge respondenterna intervjuguiden (Bilaga 1) i förväg. I början av intervjun informerades de återigen om att de kommer att spelas in via ljudupptagning. Inspelningarna av intervjuerna skedde med mobiltelefoner, ljudupptagningar överfördes senare till en dator. Vi valde att inte föra anteckningar, då vi båda ville vara delaktiga och fokuserade på respondenten under intervjun.

Vid bordet placerades vi oss så alla som deltog kunde ha ögonkontakt med varandra och undvika att intervjun ska likställas med känslan av ett förhör. Vi båda deltog vid intervjuerna där upplägget var att ställa varannan fråga. Trost (2010) förklarar att de första frågorna som ställs i en intervju kan ha stor påverkan på resterande del av intervjun, därför inledde vi med att ställa frågor som vilken ålder de arbetar med samt när de tog sin förskollärarexamen. Detta för att skapa ett lugn och börja ställa frågor som är lätta att svara på för att få igång samtalet, för att sedan komma in på studiens intervjuguide.

4.4 Databearbetning och Analysmetod

Alla intervjuerna som har genomförts spelades in via mobiltelefon, vilket vi ansåg som en lättillgänglig metod samt för att kunna lyssna på materialet flera gånger om. Alla sex ljudinspelningarna förvarades sedan på datorer med lösenord och raderades från mobiltelefonerna. Efter intervjuerna har materialet transkriberats, vi delade upp materialet och transkriberade tre intervjuer var. Detta för att spara tid till att föra in det i resultatet. Trost (2010) beskriver transkriberingen som ett enkelt verktyg att använda för att kunna läsa ordagrant vad en respondent har uttryckt.

När transkriberingen var avklarad gick vi tillsammans igenom materialet för att leta efter mönster i svaren samt finna eventuella likheter och skillnader. För att hitta likheter och skillnader användes olika färger. Vi använde grön för att understryka verktyg och arbetssätt, gul för modersmål i undervisningen, blå för lärmiljö och röd för samverkan mellan hem och förskola. Dessa utgjorde sedan olika teman för att beskriva innehållet i vår studie. Ahrne och Svensson (2022) förklarar att en tematisk analysmetod baseras på att identifiera teman. Vi identifierade våra teman genom färgkodningen. De teman som identifierades i vår studie var; Verktyg och arbetssätt, Modersmål i undervisning, Lärmiljö och Samverkan mellan hem och förskola. Transkriberingen har sedan bearbetas till en löpande text av det som framkom under intervjuerna som presenteras under resultatkapitlet, där citat till viss del har valts att behållas. De citat som lyfts fram kopplas till enskild person för att visa på att det är flera av respondenternas svar som använts i studien, namnen som används är fingerade som Patel och Davidsson (2003) beskriver är att bevara respondenternas anonymitet genom att använda annat namn än deras riktiga.

4.5 Etiska aspekter

Vid kontakt med rektorer och förskollärare informerades det om de etiska kraven för forskningen. Vid genomförandet av studien har det tagits hänsyn till de etiska kraven som Hermerén (2011) menar är fyra stycken, informationskrav, samtyckeskrav, konfidentialitetskrav och nyttjandekrav. Hermerén skriver att det första kravet, informationskrav, innebär att respondenterna får information kring syftet med studien som ska genomföras. Samtyckeskravet betyder att respondenterna behöver ge sitt samtycke för ett deltagande, det ges också information och rätten till att när som helst välja att avbryta intervjun belyser forskaren. Konfidentialitetskravet skriver Hermerén handlar om att intervjuare och respondent är anonyma för varandra, i denna studie är respondenterna avidentifierade för läsaren. Respondenterna kommer namnges med fingerade namn som uppfyller konfidentialitetskravet mellan respondenter och läsare. Vidare för att informera

respondenterna att den information de delgav förstördes efter genomförd studie, uppfylldes genom nyttjandekravet (Hermerén, 2011).

4.6 Tillförlitlighet

Reliabilitet beskriver hur noggrant eller hur exakt undersökningens data är menar Christoffersen och Johannessen (2015). Reliabilitet anser vilken data som användes, sättet det samlats in på och hur det bearbetats berättar forskarna. Trost (1997) styrker begreppet reliabilitet, som han menar är en mätning av studiens tillförlitlighet, där de som intervjuar har samma utgångsläge inför varje intervju. Respondenterna har alla samma frågor, samt liknande utbildning. Det skrivs fram om validitet, där syftet med studien uppfylls under intervjuerna (Trost, 1997). I denna studie har intervjufrågorna en tydlig koppling till studiens syfte för validitet, intervjuguiden är utformad utifrån studiens syfte som är att undersöka hur forskollärare beskriver sitt arbete med att främja språkutvecklingen hos de barn som har svenska som andraspråk.

Bryman (2018) framhåller att det finns fyra tillförlitlighetsprinciper att förhålla sig till. De fyra principerna är trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och konfirmering. Vid genomförandet av en kvalitativ studie är dessa tillförlitlighetsprinciper värdefulla för att studien ska bli så trovärdig som möjligt. Under arbetets gång bör syftet med studien ligga i fokus hela tiden för att öka tillförlitligheten kring studien i sin helhet menar författaren. Syftet med studien presenteras för respondenterna flertal gånger för att vara i fokus, först via mejlkontakt, sedan presenteras syftet vid uppstart av intervju, samt lyfts uppreparade gånger under textens gång. Trovärdighet handlar enligt forskaren om resultaten och dess sannolikhet. Bryman förklarar att överförbarhetsprincipen kan göra det möjligt för andra att genomföra samma studie och även komma fram till ett liknande resultat, detta kräver en detaljerad beskrivning av genomförandet. I studien skrivs genomförande fram där läsaren har möjlighet att komma fram till liknande resultat. Pålitlighetsprincipen innebär att ha ett granskande synsätt, detta redogör för metodavsnittets alla delar, till exempel urval och etiska aspekter belyser forskaren. Vi har under studien haft ett tydligt urval som går att koppla till studiens syfte, där de etiska aspekterna varit med i åtanke. Principen som berör konfirmering konstaterar att det inte är möjligt att i forskning vara helt opartisk. De olika värderingar och normer som individer bär med sig kan ha viss påverkan av studiens resultat, när intervjuerna genomförts är det viktigt att låta respondenterna föra sin talan och undvika att påverka dem på något vis (Bryman, 2018). Vi har låtit respondenterna tala till punkt och undvikit att ställa följdfrågor om inte vi känt att vi behövt en vidare förklaring för att få fram så tydliga svar

som möjligt. Vi har inte låtit våra egna värderingar påverka intervjun, utan vi har förhållit oss till intervjuguiden.

5. Resultat

Resultatet redovisas utifrån de svaren som framkom under intervjuerna med förskollärare. Det presenteras metoder och hur de praktiskt används i verksamheterna där förskollärarna är aktiva. Resultatet berör likheter och skillnader som framkom vid genomförandet av intervjuerna.

5.1 Presentation av förskollärarna

Nedan följer en kort presentation av de sex förskollärare vi har intervjuat.

Elin har arbetat inom förskolan i åtta år och hon tog sin förskollärarexamen 2019. Elin arbetar på avdelning med åldrarna 3 – 5 år.

Lisa har varit aktiv i förskolan som utbildad förskollärare i fem år. Hon arbetar på en avdelning där barnen är i åldrarna 3 – 6 år.

Linda blev färdig 2019 och har varit förskollärare i ca 4 år. Hon arbetar med de äldre barnen i åldrarna 3 – 5 år.

Emma har arbetat sedan året 1985 och är aktiv på en avdelning med de yngre barnen i åldrarna 1,5 – 2 år.

Cecilia har varit förskollärare i två år och tog sin förskollärarexamen 2021. Hon arbetar på en avdelning med barn i åldrarna 1 – 2,5 år.

Uma har arbetat som förskollärare sedan 1991. Hon arbetar på en avdelning där barnen är i åldrarna 3 – 5 år.

5.2 Verktyg och Arbetssätt

Studiens resultat visar att förskollärarna arbetar med att sätta ord och begrepp till saker som barnen interagerar med eller som finns i deras närhet. Elin förklarar det genom att det är som att arbeta med yngre barnen på ett vis, där man hela tiden behöver finnas närvarande för att ge barnen begrepp och ord till det de gör. Elin berättar fortsättningsvis att om hon hade arbetat i en barngrupp där majoriteten av barnen hade svenska som modersmål, hade de i sitt arbetslag inte behövt upprepa ord och begrepp i samma utsträckning som de gör på den förskola hon arbetar på nu. Vidare lyfter Elin de barnen som är svensktalande genom att de blir stöttepelare för de andra barnen i deras språkutveckling. Elin menar att de också ser till att utmana de barnen som behöver det för att tillgodose deras behov på bästa möjliga vis.

Uma lyfter att de till en början använder sig av kortare ord och begrepp för att successivt öka och då kunna följa barns progression i språkutvecklingen, Uma menar att de i början förhåller

sina ord och begrepp till de rutiner som sker på förskolan för att sedan arbeta vidare med språkutvecklingen. Förskollärarna förklarar att de har samlingarna ett par gånger om dagen där språket ofta har största fokuset, oavsett om samlingen är matematisk.

Alltså så måste ju vi nånstans ge barnen dem begreppen och sätta ord på vad det är de gör för att de ska förstå. (Elin)

Förskolläraren Lisa förklarar att de arbetar med att upprepa ord och begrepp i samtal med barnen, samt att pedagogerna funderar kring hur de ställer frågor för bästa möjliga förutsättningar för barnen att kunna svara. De arbetar ofta i grupper där de försöker vara få barn i varje grupp för att ge barnen tid och möjlighet till samtal där alla syns och hörs.

För vi delar ofta i hälften och sen delar vi den gruppen i hälften. Så idag hade jag hen i min grupp och var vi bara tre barn och det gynnar ju dem alla. (Lisa)

Vid intervju med förskolläraren Elin förklarar hon att de planerar för en verksamhet där de genomför samma aktivitet flera veckor i sträck. Detta menar hon att de gör för att ord och begrepp ska ges möjlighet att bli befästa hos barnen. På den avdelningen som Elin arbetar finns det också pedagoger med annat modersmål, vilket bidrar till att den pedagogen kan hjälpa till att översätta. De säger det först på svenska för att sedan låta pedagogen förklara för de barn som talar samma modersmål. Förskolläraren Elin förklarar vidare hur de arbetar med ord genom att de väljer ut till exempel 10 vardagsord som de använder i sina samlingar, det kan vara kniv, gaffel, sked och så vidare. De använder sig sedan av orden i olika miljöer och aktiviteter.

Sen hade vi dem först i en prepositionssamling, då körde vi det ett par gånger. Kan du lägga kniven i glaset, kan du lägga den under. (Elin)

Elin lyfter att de använder det upplägget i sin verksamhet för att barnen ska bli trygga med orden. Vidare förklarar Elin att de har tagit bilder till de 10 vardagsorden som de använder sig av i den planerade undervisningen. De har med sig de olika bilderna till andra platser och miljöer, samt framställer vardagsorden och bilderna på olika vis.

Men sen tog vi även bilder på dem så vid en annan aktivitet kan vi spela memory, med hjälp av samma ord, för att det verkligen ska sätta sig. Vi har tagit med bilderna till skogen, gömt undan dem så man får leta. Sen benämner vi dem igen. (Elin)

Även Lisa förklarar hur de arbetar med något som de kallar för magiska orden. Då gör de ofta orden de lyfter praktiskt.

Som när vi lyfte ordet tvättmaskin, då fick barnen hjälpa till att starta en maskin tvätt och även tvätta för hand. (Lisa)

Det framkommer också på Lisas avdelning att specialpedagoger är en stor tillgång på förskolan. Specialpedagoger kommer till avledningen och kan exempelvis ta reda på ett specialintresse och göra ett spel av det. Förskolan där Elin är aktiv använder sig likt den förskolan där Lisa arbetar av TAKK och bildstöd. Elin förklarar att de använder sig av det främst vid fruktsamlingar, men anser också att kontinuiteten är en väsentlig del i att hjälpa de barn med svenska som andraspråk. TAKK och bildstöd förklarar både Elin och Lisa att det inte bara främjar de barn med svenska som andraspråk i sin språkutveckling, utan det är en fördel för hela barngruppen. Det kan också finnas de barn som enbart pratar svenska som av olika anledningar har svårigheter att komma igång med språket och då har de upplevt att TAKK och bildstöd kan hjälpa dem att kommunicera.

Linda beskriver att de främst använder sig av TAKK och bilder som stöd för de barnen med annat modersmål. Förskolläraren berättar att de pedagoger som arbetar på denna förskola får en utbildning som pågår under sex tillfällen, där de blir utbildade i TAKK. Emma anser att det alltid går att samtala med barnen oavsett språk, då hon menar att man använder tecken, händerna och kroppsspråket. Emma anser också att det är bra att ta till till bilder för att visa barnen att de får respons, även fast barnet pratar på annat språk än svenska. Hon anser vikten av att hela tiden ge respons till barnen för att de ska förstå att man lyssnar på dem. Emma menar att det är TAKK som de främst använder.

Det är det här TAKK den kommunikationen har vi ju främst
(Emma)

Linda beskriver ett verktyg som de kallar jojo, det är en nyckelring som man kan hänga i byxorna. I jojon finns bilder på olika situationer eller föremål som man kan ha för att stödja barnen, detta berättar Linda är ett bra och effektivt sätt för att förtydliga saker under en dag i verksamheten. Hon berättar att de till exempel kan använda den vid nya förflyttningar där man kan visa vad som ska hända.

och sedan använder vi oss av jojos, uppvisa eller hjälpa, styrka
barns språkutveckling, asså barn med annat modersmål eller
barn som inte pratar överhuvudtaget liksom, använder vi detta
till, så mycket vi kan (Linda)

Emma berättar att de har en kollega som är teckenspråkstolk, som gör arbetet med TAKK extra tryggt för dem. Emma berättar att de arbetar med vissa ord i taget och upprepar de, istället för att ösa på med ord och begrepp. Cecilia beskriver att de har många språk på sin avdelning men att bilder, kroppsspråk, och teckenspråk används för att förstärka ord och meningar. De pratar mycket och benämner många ord, samt använder längre meningar för att ge barnen så många ord som möjligt.

Men vi vill ju ge barnen så många ord som möjligt, så hellre
jättelånga meningar men så de kommer i kontakt med fler ord,
vi pratar mycket och förklarar mycket (Cecilia)

Cecilia förklarar att de har fokusord, där de ger variation på orden för att utöka ordförrådet hos barnen. De använder mycket bilder där barnen också kan visa, där tecken som stöd används. Cecilia menar att de upprepar mycket och använder till exempel samma sånger och visor.

Upprepa jättemycket, asså samma visor, samma sånger, man
sjunger de i sömnen men för att då upprepning är jättebra
(Cecilia)

Cecilia berättar att de använder sig mycket av polyglutt, där de lyssnar på en bok på svenska och sedan på barnets språk. Hon beskriver att de har förskollärare eller pedagoger som har ett annat språk, som ger dem stöd.

5.3 Lyfta modersmålet i undervisningen

Vid intervju med Elin framkommer det att de använder sig av bland annat polyglutt för högläsning. Där de kan lyssna på en bok på flera olika språk. Även Uma lyfter att de använder sig av polyglutt, de kan till exempel gå till biblioteket för att låna en bok på svenska och sedan låta barnen lyssna på samma bok på modersmålet via polyglutt.

Där kan vi först läsa på ett modersmål och sen på svenska eller
tvärtom. (Elin)

Uma förklarar under intervjun att det är viktigt att barns modersmål finns representerat i olika böcker och litteratur som finns på förskolan, detta menar Uma ger möjlighet för barn att känna en delaktighet i förskolans verksamhet.

Man läser på svenska sen får de den på sitt modersmål. Så det
finns båda sidorna då. Man ökar förståelsen hos barnen. Man
inkluderar dem. (Uma)

Lisa menar på att förskolor kommer ifrån högläsningen genom användandet av polyglutt, hon förklara att appen läser upp texten och det blir inga naturliga samtal kring boken under tidens gång. Hon förklarar att när en pedagog läser högt ur en bok kan pedagogen enkelt stanna upp och fråga om något ord eller begrepp och dess betydelse.

För det har man ju kommit ifrån lite, det här med högläsningen,
att man ofta kör polyglutt nu. Den läser upp och då blir det inte
samma samtal kring boken. (Lisa)

Den förskola där Lisa arbetar lyfts modersmål i undervisningen genom olika enklare ord och sånger. De har haft barn som tagit initiativ till att sjunga på modersmålet när någon annan fyller år, då har barnen som vill och vågar göra det fått den möjligheten. De har också någon pedagog som talar samma språk som vissa av barnen som kan hjälpa till med ord. Uma beskriver hur de har upplevt att det är viktigt att göra barnen medvetna om att det finns en begränsning i kommunikation när de inte finns något gemensamt språk i början. Hon förklarar att det finns en förväntan hos barnen när det till exempel ska börja en ny kompis på avdelningen, och att det då är viktigt att göra barnen medvetna.

Men barnen är ju fantastiska, de hittar ju varandra oavsett språket. (Uma)

Emma berättar att hon tycker det är lika viktigt att möta alla barn oavsett vart de befinner sig, genom ett rikt språk med mycket begrepp och ord oavsett modersmål.

Då tänker jag att egentligen är det lika viktigt och möta alla barn där de är just nu, asså genom ett så rikt språk som möjligt, mycket ord och begrepp oavsett om de har svenska som första eller andra språk. (Emma)

Emma berättar att ens förhållningssätt spelar en stor roll i arbetet med språkutvecklingen.

Linda berättar att de använder Polyglutt för att lyfta barnens modersmål i undervisningen. De lyssnar på olika språk, samt sjunger på olika språk. Linda använder också lärplattan för att ta reda på vad ord betyder.

Då försöker vi med det här med Polyglutt, att inte enbart ha det svenska språket utan vi försöker även få in det här andra språken som cirkulerar, ehh ja vad gör vi ja vi lyssnar på språken, asså jag må du leva hade vi ett barn som ville kan vi inte sjunga det på rumänska lite svårt för vi kan inte rumänska men vi kan leta upp det (Linda)

Linda lyfter traditioner och jobbar med minoritetsspråken. Emma tycker att kroppsspråket är viktigt oavsett språk, både mellan barnen och vuxna. Emma menar att man ska vara en närvarande pedagog, som är nyfiken och intresserad. Både Emma och Linda berättar vikten av det som sker i stunden. Linda berättar att de ofta fångar vardagssituationer och lyfter de tillsammans med barnen. Emma berättar att upprepning gör att deras barn får ökad förståelse för ord och begrepp. Barnens modersmål lyfts in i verksamheten genom upprepning, där man till exempel ber om att få höra ordet en gång till. Emma menar också att är man nyfiken och intresserad så går det att förstå ett språk oavsett ålder eller modersmål.

Jag menar är du nyfiken och intresserad av personen i fråga vill säga oavsett ålder eller språk så går det ju på något sätt att ha en relation eller en konversation eller samtal. (Emma)

Cecilia berättar att de har en dag som heter world culinary day där de äter en typisk maträtt där maten uppmärksammas, speciellt om språket är representerat i barngruppen. De använder sig av mycket musik som inte bara är de vanliga svenska barnsångerna, utan också kulturell musik.

men annars brukar det vara med musik, det kan vara sådär att man inte bara lyssnar på de här bä bä vita lamm utan att man har kulturell musik (Cecilia)

Cecilia benämner att de använder bilder som finns ur fler miljöer, till exempel istället för bara svensk skog så finns det bilder som är ur en stadsmiljö från andra länder. Hon säger att högtider är något som dem lyfter väldigt mycket på deras förskola. De vill visa att de ser barnens kulturella högtider precis på samma sätt som de till exempel önskar oss god jul.

5.4 Lärnmiljö

Både Emma och Linda belyser att de använder bilder vid olika ställen i sin miljö, som ger ett förtydligande vad man kan göra eller vad som finns i miljön. Linda beskriver att de använder sig av många böcker, där de läser men där även barnen sätter sig och bläddrar i böckerna, detta ser Linda som en del av språkutvecklingen. Emma beskriver att bilder och dokumentation ger tydlighet för alla barn, även om de inte har svenska som modersmål, barnen vet vad de ska göra vid de olika stationerna. Linda menar att de använder teckenbilder, samt använder sig av alfabetet för att stödja barnen. Linda berättar att barnen har ett stort intresse för bokstäver och att detta ger dem språkutveckling. De har alfabetet uppe i miljön, hon berättar dock att alfabetet sitter långt upp och att de vill få ner det i barnens nivå. Detta för att gynna barnen som har svenska som andraspråk, då det är svårt för dem att förstå vad som pratas om när det sitter så högt upp. Linda talar om att hon önskar samtalskort vid måltider där man kan få en diskussion, där även de barn med annat modersmål kan vara med då det finns nära till hands. Både Emma och Linda berättar att de inte har till exempel hej uppsatt på olika språk i miljön. De jobbar mer med vad som händer här och nu.

Elin berättar att de i sina miljöer på förskolan använder sig av bildstöd, de har skapat rum i rummen på avdelningen. De har bland annat naturrum, hemvrå och bygghörna. Hemvrån är något som hon lyfter är en av de miljöer de upplever är rikt på begrepp som de kan ge barnen i leken. I deras miljöer har de blandat mellan kodat och okodat material, det förklarar Elin genom att de barnen som går på förskolan inte har alla ord och därför kan de inte enbart erbjuda okodat material.

Med tanke på att alla barn äger inte en docka i hemmet här, och alla barn har inte en bil. De behöver lära sig det också. Helt plötsligt ska man ha en kotte som bil och de vet inte ens vad en bil är. (Elin)

Elin förtydligar tanken med att inte ha lika mycket okodat material som andra förskolor genom att barnens behov för det kodade materialet är viktigare, de behöver ges möjligheten att lära sig ord och begrepp kopplat till de olika miljöerna. Hon vill dock påvisa att de har okodat material i sina miljöer också, som till exempel byggmaterial och när de arbetar med finmotoriken, där måste det inte vara kodat material.

För att man ska sitta och pilla med händerna, då måste det inte vara färdigt material. Nu har vi hittat en struktur där vi väver in båda och det är vi nöjda med för nu. (Elin)

Lisas avdelning har tänkt till i placering av bord med mera i sin miljö. De har gjort ett aktivt val att till exempel flytta ut sitt ljusbord från väggen för att de ska kunna samlas runt bordet, vilket hon menar skapar och öppnar för fler samtal. Där barnen kan måla, pärla samt vid maten har de runda bord, vilket Lisa förklarar skapar lättare samtal när alla kan se varandra vid bordet. Cecilia berättar att de har mycket bilder i sin miljö, där miljöerna är enkla och tydliga. Hon berättar att de har en väldigt uppdelad miljö, men att barnen får inflytande genom att de har bilder uppsatta i miljön på vad barnen gjort. Cecilia menar dock att de tycker om att ha få miljöer med mycket innehåll.

jag tänker på att vi då är det nog bilder att vi har liksom bilder runt omkring miljön vad man kan göra och dels vad barnen själva har gjort, har barnen varit i hemvrån då kanske vi tar kort och sedan har vi det uppe på väggen och så pratar vi om vad som hänt, att man liksom försöker få det lite tillbaka, då blir de lite involverade i miljön också (Cecilia)

Uma ser deras miljö på avdelningen som mötesplatser, där barnen kan mötas tillsammans. Hon förklarar också att mötet sker mellan material och barn, barn och barn samt barn och personal. De har byggt upp olika stationer som innefattar olika ord och begrepp. När de till exempel möts vid mätstationen låter de barnen möta de olika begrepp som rör mätning.

Och är det vid, där de väger, tung och lätt. Och det här med att jämföra, hur tung är den här, den var lättare. Att begreppen finns i de olika miljöerna, det är språkutvecklande tänker vi. (Uma)

5.5 Samverkan mellan hem och förskola

Emma likt Uma uppmuntrar vårdnadshavarna till att prata deras modersmål, då de anser att det är viktigt att de bevarar sitt modersmål. Emma anser vikten av att kunna förstå och ha en relation till släktingar, där hon trycker på att barns modersmål har en viktig del i arbetet.

Emma uppmuntrar vårdnadshavarna att prata mycket med sina barn, och hon följer gärna upp det som sägs hemma för att få ett sammanhang. Linda berättar att arbetet med hemmet inte är lika centralt, men hon berättar att de försöker få in böcker på barnets eller vårdnadshavarens språk.

jag vet att de har jobbat med att få in lite böcker, från barnets eller föräldrarnas hemland liksom, för att lyfta det (Linda)

Linda menar att det inte är första generationens invandrare så det lyfts inte lika mycket att man har annat modersmål. Emma förklarar att de jobbar mycket med att vårdnadshavarna ska prata sitt modersmål hemma med barnen, då dem får svenska på förskolan. Uma betonar vikten av att kunna samverka med andra förskolor för att kommunicera med vårdnadshavarna, hon menar att de vid olika tillfällen har kontaktat kommunen för att ta reda på om det finns någon anställd inom förskolor som talar ett visst modersmål. De har då kunnat bidra med stöd åt varandra vid exempelvis en introduktion. Slutligen nämner Uma hur viktigt det är att vara nyfiken samt att visa den nyfikenheten gentemot vårdnadshavarna, att de som pedagoger ser till att informationen de vill förmedla når fram till vårdnadshavarna är viktigt. Vårdnadshavarna ges därmed en inblick i förskolans verksamhet och vad de gör under dagarna. På Umas förskola använder de sig likt Lisas av Google translate för att kommunicera med vårdnadshavarna.

Elin lyfter samverkan mellan hem och förskola genom att de trycker på deras utvecklingssamtal som en viktig del i arbetet. De påtalar också likt de andra förskollärarna att de önskar att vårdnadshavare talar sitt modersmål utanför förskolan, Elin berättar att hon genom sina år som aktiv förskollärare upplever en utveckling åt fel håll gällande att tala modersmålet i familjerna. De har bott längre i Sverige och kanske ska de skola in sitt femte barn på förskolan, då upplever Elin vårdnadshavarna som stressade över att det svenska språket tar tid och att vårdnadshavarna jämför med syskonen som kan vara flera år äldre och därmed har ett stort försprång i svenska språket. Elin förklarar att om barnen inte får möjlighet att bli trygga i sitt modersmål kommer de inte heller bli trygga i det svenska språket.

Och då försöker vi trycka på att ni måste fokusera på modersmålet, för de måste bli trygga i det. (Elin)

Lisa har upplevt svårigheter i samverkan och samtal med vårdnadshavare kring barnen, främst att vårdnadshavarna ofta är bejakande och nickar med i ett samtal. Vilket Lisa menar på gör att man upplever att de har förstått, men att de kan gå därifrån och har inte alls förstått vad som förklarades för dem. De har på Lisas förskola i vissa fall använt sig av tolk för att undvika missförstånd, vid några situationer har de tagit till Google translate för att skapa samtal i tamburen. Cecilia beskriver samarbetet med vårdnadshavarna som viktigt, men att det ibland är svårt att få det likvärdigt.

Ja den är ju man försöker ju att den ska vara likvärdig, men i vissa fall går det faktiskt inte, för man har inte som sagt jag kan inte alla språk och vårdnadshavare då har man svårt att förstå varandra (Cecilia)

Cecilia beskriver dock att de ibland är den enda svenska kontakten som en familj har, där de försöker prata mycket med vårdnadshavarna, i den mån det går. Cecilia benämner vikten av att vårdnadshavarna pratar deras modersmål hemma, för att bli trygga med det innan de tar emot det svenska språket. Cecilia använder mycket kroppsspråk men hon menar att har vårdnadshavarna ett driv och vill veta mycket, så smittar det oftast av sig på barnen. Hon belyser att det är svårt att kommunicera vid vissa tillfällen, då det finns språkbristning hos både dem själva och vårdnadshavarna.

5.6 Resultatsammanfattning

I resultatet framkommer det att förskollärarna ser barns modersmål som en viktig tillgång i deras språkutveckling, detta då modersmålet är en bidragande faktor vid inläringen av ett andraspråk, i det här fallet svenska. Ingen av förskollärarna ser användningen av ett modersmål som negativt, snarare att de uppmanar vårdnadshavare att tala modersmålet med sina barn. Förskollärarna belyser också att de använder sig av olika verktyg, främst TAKK och bildstöd. Verktygen används till exempel vid samling och måltider. I resultatet framkommer också att förskollärarna använder sig av högläsning via Polyglutt för att erbjuda barnen böcker på fler språk än svenska.

6. Diskussion

Diskussion kommer att delas upp i en metoddiskussion och en resultatdiskussion. I metoddiskussion kommer val av metod och tillvägagångssätt samt trovärdighet och tillförlitligheten i studien att diskuteras. Slutligen diskuteras studiens resultat kopplat till bakgrunden.

6.1 Metoddiskussion

Bakgrunden till studien är att fokusera på utbildade förskollärare som är aktiva inom verksamheten. Vi valde att intervjua aktiva förskollärare för att specificera oss, men också för att det homogena urvalet skulle synas tydligt. Hade vi valt att till exempel intervjua pedagoger överlag, hade arbetet blivit för stort och det hade inte varit lika lätt att specificera sig. Syftet med studien var att undersöka hur sex förskollärare beskriver sitt arbete med att främja språkutvecklingen hos de barn som har svenska som andraspråk. Det användes en kvalitativ metod för genomförande av intervjuer. Patel och Davidsson (2003) förklarar att via kvalitativa metoder vill forskaren upptäcka och göra tolkningar av en persons uppfattningar kring ett fenomen. Vårt val av kvalitativ metod har för oss varit endast positivt. Vi anser att det var den metoden som gjort att våra svar vi fått av respondenterna blivit så ärliga och öppna som möjligt, som också skrivits fram under kvalitativ metod. Valet att inte delge respondenterna några frågor i förväg tyckte vi var bra, då vi fått så ärliga svar som möjligt under studiens gång. Vi tror att svaren hade varit mer uppstyrda om förskollärarna hade fått frågorna i förväg, vilket hade kunnat ge förutbestämda svar som vi i denna intervju inte var ute efter. Hade vi velat ha en intervju med bestämda frågor kunde vi valt att använda en kvantitativ metod med förutbestämda svar att välja på. En förskollärare frågade efter intervjuguiden (Bilaga 1) inför intervjun, vi diskuterade då tillsammans huruvida vi skulle delge eller inte, och tog beslutet att inte delge frågorna. Vi tog detta beslut eftersom vi ville att alla skulle ha samma förutsättningar där vi ville följa det som skrevs fram i metoden.

Intervjuerna i studien genomfördes med förskollärare i tre olika kommuner, detta har gett en rimlig mängd data för analysering. Beslutet att kontakta tre olika kommuner baseras på att det var svårt att i början få kontakt med någon förskola, därför valde vi att bredda området från två till tre kommuner för större återkoppling. Genom att kontakta tre olika kommuner gav det en något större variation i svaren från respondenterna vilket vi anser positivt för studiens resultat. Vi anser det vara positivt då det gav olika synvinklar då varje kommun jobbar på olika sätt, men vi kan dock dra slutsatsen att alla respondenter hade hyfsat lika svar, som vi

inte trodde till en början, men att olika synsätt framkom i de olika kommunerna. Två av kommunerna låg ganska nära varandra, vilket gjorde att de liknade varandra mer än den tredje. Här anser vi att man hade kunnat välja att alla tre kommuner haft ett längre avstånd mellan varandra, för att se om det kunde blivit ytterligare skillnader.

Den information som framkom via intervjuerna har haft stor relevans för studiens syfte. Det upplevdes svårt att få till bokade tider för att genomföra intervjuer, när intervjuerna väl genomfördes fanns det genomtänkta platser för att ges största möjliga chanser till att intervjuas ostört. Vid kontakt med förskollärarna fick de vara delaktiga i att boka ett konferensrum på respektive förskola där intervjun kunde genomföras. Vilket gjorde att respondenterna själva kunde välja plats där de har större kunskap kring byggnaden och möjligheten att intervjuas ostört. Hade vi varit de som bokade plats hade det kunnat resultera i att det blir svårare för respondenterna att komma ifrån verksamheten en längre stund än planerat.

Tiden för intervjuerna var satt till 60 minuter för att ge respondenterna möjlighet att planera för frånvaro under en längre stund i verksamheten. Vi valde att avsätta 60 minuter för varje intervju för möjligheten att lyfta vidare frågor och funderingar samt veta att tiden inte skulle bli ett stressmoment. Ingen av de sex intervjuerna tog 60 minuter, som längst varade de cirka 35 minuter. Detta gjorde att vi fick mer tid att komma igång med transkriberingen i direkt anslutning till intervjuerna. Vi ser det positivt att vi satte en tid inför intervjuerna, så respondenterna kunde få en chans att planera in intervjun där det passade i verksamheten. Vi anser att vi gjorde ett bra val att sätta längre tid som kunde bli kortare, än att avsätta för lite tid och sedan gå över tiden och att den tiden inte är inplanerad i verksamheten. Det negativa blev att det kanske hade varit enklare att finna ett tillfälle för intervjun ifall tiden hade varit kortare avsatt från början, då vi hade lite svårt att få till tider med varje förskollärare.

6.2 Resultatdiskussion

Studiens resultat visar att samtliga förskollärare arbetar på ett liknande sätt. I texten som följer diskuterar vi arbetssätt, modersmål i undervisning, hur miljön bidrar samt samverkan mellan hem och förskola.

6.2.1 Arbetssätt

Säljö (2015) menar att det finns olika former av kommunikation som både är språkligt och icke språkligt. I studiens resultat framkommer en tydlig koppling där samtliga förskollärare

berättar att de arbetar med att stärka och upprepa ord och begrepp för att ge de bästa förutsättningarna för barnen. Förskollärarna använder alla både TAKK och bildstöd i kombination med det verbala språket. Palla (2023) skriver att TAKK används som ett alternativ eller kompletterande för att stärka det som uttrycks verbalt. Hon benämner att TAKK är ett verktyg som ger god effekt på barns språkutveckling. Förskollärarna har alla förklarat vikten av att använda sig utav TAKK som för alla har gett ett gott stöd i undervisningen, främst för barn med svenska som andraspråk, men också för de andra barnen. Säljö (2015) beskriver bildstöd som en artefakt, som skrivs fram i det sociokulturella perspektivet. Bildstöd blir ett fysiskt föremål som ger barnen en möjlighet att själva tolka omvärlden. Att använda bildstöd kan ses som en jämförelse med begreppet mediering ur det sociokulturella perspektivet, där det blir ett samarbete mellan det kulturella redskapet och människan (Säljö, 2015).

Elin och Cecilia berättar om hur de tar hjälp av kollegor som har annat modersmål, för att ge stöd i undervisningen. Lisa förklarar att de tar hjälp av specialpedagogen för att få hjälp i undervisningen. Svensson (2012) beskriver att förskolan har en viktig roll för språkutvecklingen. Vi ser att det är av stor vikt att samarbeta och tar hjälp av varandra på förskolan, där förskollärarna har nämner detta som ett stort stöd. Förskollärarna i studiens resultat beskriver att de arbetar med fokusord eller några ord som pågår under en längre period, för att berika språket och inte ösa på med för många ord i taget. Svensson skriver om upprepning och bekräftande där barnen får stöd av förskollärarna. Engdahl och Ärlemalm-Hagsér (2020) nämner en metod som är läsning, där det är viktigt att ställa sig frågan vilken litteratur som väljs. Samtliga förskollärare säger att de använder sig av Polyglutt som ett hjälpmedel vid högläsning, där de lyssnar på en bok på svenska och sedan på barnets språk, för att göra alla barn så delaktiga som möjligt i undervisningen. Polyglutt kan även det ses som en artefakt (Säljö, 2015). Barnen får bilda en egen uppfattning där de jämför svenska ord med deras språk, och sedan tolkar dessa.

6.2.2 Modersmål i undervisningen

I resultatet för studien framkommer det att majoriteten av förskollärarna arbetar med modersmålet i undervisning genom att lyfta ord och begrepp på svenska samt de modersmål som finns representerat i barngruppen. Kultti (2012) talar om att kunskaper för sitt modersmål påverkar inläringen av ett andraspråk, det är viktigt att barn ges möjligheter till att utveckla modersmålet för inläringen av svenska som andraspråk. Kultti förklarar vidare att för utvecklingen av modersmålet har vårdnadshavare och hemmet en viktig roll, det är där

barnen möter sitt modersmål. Andraspråket är det som barnen möter i förskolan (Kultti, 2012). Under två av intervjuerna framkommer det att vårdnadshavare önskar att barnen endast ska tala svenska i största möjliga mån. Detta för att påskynda språkutvecklingen av svenska. Däremot har alla de sex förskollärare som deltagit i studien framhållt vikten av att vårdnadshavarna talar modersmålet med barnen i hemmet, svenskan får de höra och utöva under sina dagar på förskolan.

Både Lisa och Elin, som arbetar vid olika förskolor, förklarar hur de arbetar repetitivt med ord och begrepp vid till exempel samlingar. Lisa berättar att de arbetar med något som de kallar för magiska orden i sin undervisning, de ord och begrepp som de lär ut får barngruppen också testa på att praktiskt genomföra. Vilket går att relatera till det Svensson (2012) nämner, där barnen ska ges möjlighet att genomföra en aktivitet som stimulerar språken som barnen möter. Barnen ges möjlighet till att höra och pröva orden, samt att de får testa på att till exempel starta en tvättmaskin. Där Lisa arbetar ges också barnen möjlighet till att ta initiativ under samlingarna för vad de vill lära sig, det kan vara att något barn vill sjunga en sång på sitt modersmål. Detta kan då bidra till att barnet i fråga känner att hens modersmål är en tillgång för förskolan och dess verksamhet (Svensson, 2012).

6.2.3 Miljöns bidrag

Svensson (2012) menar att hur pedagoger framställer de olika miljöerna i förskolan är avgörande för om det skapas möjlighet till språkutveckling eller inte. Hon menar att det material och de olika miljöerna bör skapa utrymme för barns första- och andraspråk. Vid intervju med Elin framkommer att de i sina miljöer gjort ett aktivt val att blanda kodat tillsammans med okodat material, detta för att hon menar på att alla barn i barngruppen inte äger en bil eller docka till exempel. Barnen i Lisas grupp behöver ges möjlighet att möta begrepp tillsammans med material för att lära sig vad det är, innan de kan applicera det på ett okodat material. Magruder et al. (2013) förklarar att miljön behöver vara kulturell och språkligt mångsidig för att främja språkutvecklingen hos barn. Förskollärarna som intervjuats för studien menar att de använder sig av bilder i sina olika miljöer för att förtydliga vad som finns i miljön, samt vad som kan göras där. Uma menar att de har tänkt kring mötet med ord och begrepp i deras miljöer, sitter de till exempel vid stationen för att väga ska pedagogerna erbjuda barnen begrepp som berör vägning av olika objekt. Svensson (2012) menar att detta skapar möjligheter för barnen att möta ett variationsrikt språk.

Linda beskriver att de använder sig av många böcker i sina miljöer, detta för att pedagoger ska kunna läsa tillsammans med barnen. Men även för att barnen själva ska kunna bläddra, titta och läsa. Björklund (2008) förklarar att litteracitet bland annat innefattar att barnen får möta tecken och bilder i olika former. Dessutom menar Kantor et al. (1992) att ett tidigt stadiet av litteracitet hos barn är just när de låtsasläser, alltså bör barnen få möta flera olika litteraturer med tecken och bilder. På avdelningen som Linda arbetar möter barngruppen bland annat litteracitet i form av alfabetet på väggen, dock påpekar Linda att alfabetet sitter för högt upp. Barnen med svenska som andraspråk kan därför ha svårt att uppfatta vad samtalen baseras på. Hon förklarar att de bör flytta ner alfabetet för att göra det tillgängligt för barnen samt att det då kan komma att öka förståelsen hos barnen.

6.2.4 Samverkan mellan hem och förskola

Kultti (2012) skriver att barn får modersmål från hemmet, och andraspråket utanför hemmet. Samtliga förskollärare förklarade vikten av att berätta för vårdnadshavarna att de ska prata sitt modersmål hemma, och att de får det svenska språket på förskolan. Håkansson (2019) belyser att barn oftast har ett större ordförråd i ett av sina språk, men att språken lärs in i olika sammanhang, till exempel förskola och hemmet. Emma förklarar att hon tycker att det är viktigt att kunna ha en relation till sin släkt och kunna förstå dem. Kultti beskriver att vårdnadshavarna och hemmet har en viktig roll för att utveckla modersmålet. I studiens resultat framkom det att det är viktigt att barnen är trygga i sitt modersmål och att det är viktigt att vårdnadshavarna får höra det, då andraspråket lätt kan försvinna om inte modersmålet är tryggt. Magruder et al. (2013) benämner att har man en stark hemspråkbas går inlärningen av ett språk enklare. Är inte förskollärarna eller främst vårdnadshavarna med och stöttar, kan barnet förlora förmågan att förstå och tala modersmålet.

Lisa och Cecilia beskriver i sina intervjuer att det är lätt att det blir missförstånd mellan dem och vårdnadshavarna, och att det är svårt att få det likvärdigt på grund av språkbristning hos de båda parterna. Cecilia berättar att de använder kroppsspråk för att göra sig förstådda, medan Lisa berättar att de använder sig av Google Translate. Som tidigare nämnt är det viktigt att ta till med olika verktyg och arbetssätt för att göra arbetet mellan vårdnadshavare och förskola till det bästa. Vår studie och dess resultat bidrar med ökad förståelse kring verktyg och arbetssätt, lyfta modersmålet i undervisningen, lärmiljö och samverkan mellan hem och förskola.

6.3 Vidare forskning

Vi har bildat kunskap om barns språkutveckling främst vad det gäller svenska som andraspråk. I studien framkommer diskussioner kring modersmål och hur vårdnadshavare emellertid vill att deras barn ska tala mer eller enbart det svenska språket. Vid intervjuer av förskollärare framkommer det att de vill lyfta modersmålsanvändandet, att familjer bör använda sitt modersmål hemma då barnen ges möjlighet att möta det svenska språket i förskolan. Förslag till vidare forskning som vi finner intressant vore kring just användandet av modersmålet i språkutveckling i förhållande till vikten av att tala sitt modersmål. Vi skulle vilja se vidare forskning kring ämnet på fler förskolor samt en önskan av att själva lyfta frågan som blivande förskollärare. Vi har upplevt dilemma kring TAKK och användandet av det, förskollärare menar att de använder det i rutinsituationer. TAKK är en metod som kan användas mer än vad det görs i verksamheter idag, däremot gäller det att rektorer är medvetna om hur TAKK kan användas i undervisningen och därför ge pedagoger kompetensutveckling inom ämnet. I studien framkommer att TAKK finns inom verksamheten och det är ofta synliggjort genom bilder på väggar och hyllor, men hur mycket används det i praktiken och vad är barns förståelse och kunskaper för TAKK?

Referenser

- Ahrne, G., & Svensson, P. (Red.). (2022). *Handbok i kvalitativa metoder*. Liber.
- Björklund, E. (2008). *Att erövra litteracitet: Små barns kommunikativa möten med berättande, bilder, text och tecken i förskolan* [Doktorsavhandling]. Göteborgs universitet.
- Bjørndal, C.R.P. (2005). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. Liber.
- Bryman, A. (2004). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2. uppl.). Liber.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (3. uppl.). Liber.
- Carlsson, Reidun & Sangeeta Bagga-Gupta (2006). Verktyg och lådor: en studie om språkfokuserade aktiviteter för minoriteter på förskolearenor. *Nordisk pedagogik*, 26(3), s. 193 – 211.
- Christoffersen, L., & Johannessen, A. (2015). *Forskningsmetoder för lärarstudenter*. Studentlitteratur.
- Engdahl, E., & Ärlemalm-Hagsér, E. (Red.). (2020). *Att bli förskollärare mångfacetterad komplexitet*. Liber.
- Harju, A., & Åkerblom, A (2020). Opening up new spaces for languaging practice in early childhood education for migrant children. *International Journal of Early Years Education*, 28(2), 151 – 161. <https://doi.org/10.1080/09669760.2020.1765087>
- Hermerén, G. (2011). *God forskningsed*. Vetenskapsrådet.
- Holme, I-M., & Krohn Solvang, B. (1997). *Forskningsmetodik – om kvalitativa och kvantitativa metoder*. (2. uppl.). Studentlitteratur.
- Hvit Lindstrand, S. (2015). *Små barns tecken- och meningsskapande i förskola: Multimodalt görande och teknologi* [Doktorsavhandling]. Högskolan för lärande och kommunikation, Jönköping University.
- Håkansson, G. (2019). Barns flerspråkiga utveckling. I P, Björk-Willén (Red.), *Svenska som andraspråk i förskolan* (s.9 – 35). Natur & Kultur.

Kantor, R., Miller, S.M., & Fernie, D.E. (1992). Diverse Paths to Literacy in Preschool Classroom: A Sociocultural Perspective. *International Literacy Association and Wiley*, 27(3), 184 – 201.

Kultti, A. (2012). *Flerspråkiga barn i förskolan: Villkor för deltagande och lärande*. [Doktorsavhandling]. Göteborgs universitet.

Magruder, ES., Hayslip, WW., Espinosa, LM., & Matera, C. (2013). Many languages, One Teacher: Supporting Language and Literacy Development for Preschool Dual Language Learners. *YC Young Children Washington*, 68(4), 8 – 12, 15.

Malmström, M. (2022, 14 februari). *Debatt: Låt flerspråkiga elever använda alla sina språk i skolan*. <https://www.vilarare.se/amneslararen-svenska-sprak/debatt/debatt-lat-flersprakiga-elever-anvanda-alla-sina-sprak-i-skolan>

Nasiopoulou, P., Mellgren, E., Sheridan, S., & Williams, P. (2022). Conditions for Children's Language and Literacy Learning in Swedish Preschools: Exploring Quality Variations with ECERS-3. *Early Childhood Education Journal*, 2022(6), 1 – 12.
<https://doi.org/10.1007/s10643-022-01377-4>

Palla, L. (2023). TAKK som specialpedagogiskt didaktiskt verktyg i förskolans undervisning. *Nordisk barnehageforskning*, 2023(20), 77 – 102. <https://doi.org/10.23865/nbf.v20.330>

Patel, R., & Davidsson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Studentlitteratur.

Sandell Ring, A. (2021). *Mångfaldens förskola flerspråkighet, omsorg och undervisning*. Studentlitteratur.

Sharkins, K-A., Leger, S-E., & Ernest, J-M. (2017). Examining Effects of Poverty, Maternal Depression, and Children's Self-Regulation Abilities on the Development of Language and Cognition in Early Childhood: An Early Head Start Perspective. *Early childhood education journal; New York*, 45(4), 1 – 7.

SFS (2010:800). *Skollag*. Utbildningsdepartementet. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800#totop.

Skolverket. (2018). *Läroplan för förskola. Lpfö18*. Skolverket.

Statistikmyndigheten SCB. (u.å.). *Invandring till Sverige*. Hämtad 19 juni, 2023, från <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/invandring-till->

[sverige/fbclid=IwAR1LoBTSW9s0KNhgVmGzExiNQ8sSzrRqdrYDbmh1QRJFe06kzokVE](https://www.sverige/fbclid=IwAR1LoBTSW9s0KNhgVmGzExiNQ8sSzrRqdrYDbmh1QRJFe06kzokVE)
[GAmnI](#)

Svensson, A-K. (2012). *Med alla barn i fokus- om förskolans roll i flerspråkiga barns utveckling*. PAIDEIA, 2012 (4), 29 – 37.

Säljö, R. (2015). *Lärande: en introduktion till perspektiv och metaforer*. (1. Uppl.). Gleerup Utbildning.

Trost, J. (1997). *Kvalitativa intervjuer*. (2. uppl.). Studentlitteratur.

Trost, J. (2005). *Kvalitativa intervjuer*. (3. uppl.). Studentlitteratur.

Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. (4. uppl.). Studentlitteratur.

Bilaga 1

Intervjuguide

1. Hur länge har du arbetat som förskollärare?
2. Vilken ålder arbetar du med?
3. Hur skulle ni beskriva att ni arbetar med barnens språkutveckling gällande barn med svenska som andraspråk?
4. Vilka metoder/verktyg använder ni er av i arbetet med språkutveckling? Hur använder ni dem?
5. Finns det något i arbetet med språkutveckling på er förskola/avdelning som ni anser varit extra framgångsrikt, i så fall vad?
6. Hur arbetar ni för att introducera barn i ett främmande språk?
7. Hur ser ni på samverkan mellan hem och förskola när det kommer till barnens språkutveckling?
8. Hur gör ni för att lyfta barnens modersmål i undervisningen och den dagliga verksamheten?
9. Hur kan miljön bidra till barnens språkutveckling för de barn med svenska som andraspråk?

Bilaga 2

Förskolläraryr utbildningen – Examensarbete LELP12

Hej!

Vi heter Felicia Albinsson och Rebecca Mattsson. Vi genomför en studie i kursen Examensarbete inom ramen för förskolläraryr utbildningen vid Jönköping University. Övergripande fokus i studien är att undersöka pedagogiska och didaktiska frågor rörande förskolans policy och praktik. Mer specifikt handlar denna studie om att undersöka hur förskollärare arbetar för att främja språkutveckling hos barn som har svenska som andraspråk.

Vi, Felicia och Rebecca, genomför denna studie i syfte att a) bidra till kunskap om förskolan och dess verksamhet; b) få erfarenhet av att genomföra empirisk forskning inom utbildning och undervisning; och c) fullgöra kraven för att bli examinerad från förskolläraryr utbildningen på Högskolan för Lärande och Kommunikation vid Jönköping University.

Vi ska genomföra en kvalitativ studie där vi samlar empiri med hjälp av intervjufrågor.

Respondenternas svar kommer att spelas in vid ljudupptagning.

Vi önskar få genomföra intervjuer med två förskollärare på er förskola vid något/några tillfällen under de kommande fyra veckorna.

All information som genereras kommer att aidentifieras vilket garanterar att ingen kan bli identifierad. Dessutom kommer all information som genereras förvaras på ett säkert sätt som förhindrar att det försvinner genom t ex stöld.

Respondenterna har sin fulla rätt att avbryta sitt deltagande och därmed ta tillbaka sitt samtycke när som helst och av vilken orsak som helst.

Om du har frågor gällande den här undersökningen och/eller ditt deltagande, vänligen kontakta kursansvarig, Xxx XXXXXXXXXXXX eller examinator XXXXX XXXXXXXX

Med vänliga hälsningar

Rebecca Mattsson

Felicia Albinsson